

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Förhistoriska flintgrufvor i Skåne

Almgren, Oscar

Fornvännen 1906(1), s. 51-52

http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1906_051

Ingår i: samlraa.se

hufvud på åtsidan och tjur eller "häst" på frånsidan utgöra ett slags bastard af de massiliotiska Minerva- och Dianamyn-ten — om nu "hjärmen" verkligen skall föreställa en sådan.

Myntet från Hejde har tydligen liksom sina genomborrade motsvarigheter i Västeuropa tjänat som amulett och har väl framemot Kr. f. hamnat på Gotland, som, efter hvad fornsakerna gifva vid handen, under denna tid stod i förbindelse med västra delen af Nordtyskland. Dit kan myntet ha kommit från Rhentrakterna men kanhända också från Böhmen. Det är det första keltiska mynt, som blifvit funnet i svensk jord.

NOTISER.

Förhistoriska flintgrufvor i Skåne. Vid Svenska Sällskapets för antropologi och geografi sammanträde den 16 mars lämnade statsgeologen dr N. O. Holst meddelande om en högst intressant upptäckt, som han gjort under en resa i Skåne 1904. I närheten af Kvarnby järnvägsstation, några kilometer Ö. om Malmö, bedrifvas åtskilliga kritbrott. I dessas väggar framträda nu i genomskärning gamla igenfyllda schakt af omkring 4 m:s djup, hvilka man en gång drifvit ned genom jord- och kritlagren för att åtkomma ett på denna nivå befintligt flintlager. I schaktens fyllning, som bl. a. innehåller rikligt affall efter flintans tillslagning, hafva arbetarne vid kritbrotten äfven hittat åtskilliga fragmenter af de hackor, gjorda af hjorthorn, med hvilka man brutit sig igenom kriten. — Invid ett par af kritbrotten finnas därjämte mäktiga kulturlager efter gamla boplatser, hvilka innehålla kol, skörbrända stenar, ben af alla de större husdjuren (äfven hästen) samt flintaffall och lerkärlsskärfvor. De sistnämnda ha dock vid närmare jämförelse befunnits härröra icke från stenåldern, utan från den yngre bronsåldern och den äldre järnåldern. Man har ej håller bland flintaffallet hittat några typiska stenåldersredskap. Det ser alltså ut, som om man först under en jämförelsevis framskriden del af vår förhistoriska tid drifvit dessa flintgrufvor — väl då närmast för att skaffa flinta till eldslagning. Såvida nu grufvor och boplatser verkligen äro samtida! Om dessa frågor torde de mera ingående undersökningar, som i sommar skola anställas, komma att ge närmare besked. Dr Holsts vackra upptäckt har

bland fornforskarne väckt dess större uppseende, som det är första gången man iakttagit förhistoriska flintgrufvor här i Norden, under det att man i Väst-europa länge känt sådana, hvilka med säkerhet härröra från stenåldern.

O. A.

Svenska Fornminnesföreningens årsmöte hölls tisdagen den 13 mars i Nationalmuseum. Härvid meddelade professor Fritz Löffler ett par nya tolkningar af lönnrunorna på dopfunten från Norum i Bohuslän och på den lilla runstenen från Kingikto'rsoak på Grönland. Inskriften å den förra lyder i sin helhet öfversatt: *Sven gjorde mig* och å den senare *Elling, Sigvads son, Bianne Tordson och Enride Olsson uppstaplade dessa stenhögar och röjde isen*.

Sista ordet i hvardera runinskriften är skrivet med lönnrunor, tillhörande det system, i hvilket man, i stället för att på vanligt sätt utskrifva en runa för hvarje ljud, återgaf ifrågavarande runas nummer i ordningen inom den af runfutharkens "ätter", till hvilken den hörde.

Därpå lämnade dr. Emil Ekhoﬀ en redogörelse för två nyupptäckta ärkebiskopsepitafier i det gamla dominikanerklostrets kyrka i Sigtuna. En uppsats härom återfinnes på annat ställe i föreliggande häfte.

Slutligen meddelade amanuensen Sune Ambrosiani några siebenbürgiska paralleller till de nordiska befästa kyrkorna under medeltiden.

Sedan föredraganden erinrat om, att de fackmän på kontinenten, som särskildt egnat sig åt monumentstudier, såsom Piper i sin *Burgenkunde* och Enlart i sin *Manuel d'Archéologie*, numera betraktade som själfklart, att ett stort antal kyrkor och kyrkogårdar varit befästa, lämnade han en öfversikt af de anordningar vid de nordiska medeltida kyrkorna, som dr E. Ekhoﬀ först tolkat såsom anläggningar i försvarssyfte: kyrkogårdsmurar, "kastaler", kyrk-torn och spår af hourdage på skepp och kor. Ett antal planscher ur *Siebenbürgisch - sächsische Burgen und Burgenkastelle* utg. af konservator Emil Ligerius i Hermannstadt, 3 uppl. 1901, åskådliggjorde i detalj, huru dessa försvarsanordningar sett ut i Norden, ty dessa fotografiska reproduktioner visade ej blott orubbade minnesmärken utan jämväl raserade, där spåren efter det gamla voro analoga med de nordiska resterna. Till denna del af Siebenbürgen hade nämligen under den tidigare medeltiden utvandrat sachsare, som för att skydda sig utrustade kyrkogårdarne som bygdeborgar. I dessa trakter måste man hela medeltiden igenom följa med sin tid och tillämpa förbättringar, hämtade från profanarkitekturen, därför att de olika folkslag t. ex. tartarer och turkar, som sökte sig in i Centraleuropa, hade sin stråkväg här förbi.

T. J. A. & S. A.